

ELMEGY A SZOBORAVATÁSRA AZ EGYKORI LÉGVÉDELMI TÜZÉR

Ráismert a puszkájára Horváth József

Végigharcolta a keleti frontot, látta égni Varsót, majd 42 hónapig dolgozott egy orosz cementgyárban a szegedi Horváth József – nem önszántából. Ma 87 éves. Ő is elmegy a doni áldozatok szegedi szobrának avatására, az odaveszett társak iránti tiszteletből.

SZEGED
BAKOS ANDRÁS

– Amikor Fehéroroszországban jártunk, a lengyel partizánok nem támadták a magyar járműveket, ezért piros-fehér-zöld sávot kellett festeni a teherautókra – ilyen a megélt történelem Horváth József előadásában. A ma 87 esztendőes egykori légvédelmi tüzér 21 évesen vonult be és került az orosz frontra. Itthon már lehetett újkrumplit szedni, ott reggelenként még deres volt a fű. A zömmel parasztsaládból való fiúk erre figyeltek életük legnagyobb, nem kívánt kalandja közepette, meg arra, hogy az ellenfél sem kap több ennalót.

– De míg mi a 120 löszetrünkkel naponta számoltunk el, azoknak a kenyeres táskája dobtárrakkal volt tele, úgy szórták a golyót, mint a pattogatott kukoricát. A nadrágjuk is pufajkából volt, nem fáztak, ha belefeküdtek a hóba. Nekünk az a vékony köpenyünk volt, és a bakancsot átáztatta a hó. Két kapcám volt, abban telt el a háború, még a fogság is. A légvédelmi ágyút földi célok ellen használtuk, végül a saját védelmünkre. A törökbálinti üzemben gyártott löszert valahogy hajóval, a Balti-tengeren keresztül, kerülővel küldték, és sokszor fél óra alatt ellőttük az egész adagot. Az egész háború hátrálással telt, kapkodtunk, mint egér a fogóban.

Jósi bácsi társaival Varsónál is járt, ahol a németek a

Szombaton avatják

A Csongrád megyei önkormányzat kezdeményezésére Klígl Sándor készítette el a Donnál odaveszett megyei emberek emlékművét. A szobrot október 31-én, szombaton avatják fel a szegedi Rákóczi téren. 16 órakor Kiss-Rigó László megyés püspök tart misét a doni áldozatok tiszteletére, az avató pedig 17 órakor kezdődik.

Horváth József ma, 87 esztendősen, és a fényképen 21 évesen. Légvédelmi tüzér volt. FOTÓ: SEGESVÁRI CSABA

fejük fölött lőtték a lengyel felkelőket, és nem volt egyértelmű, hogy a magyarok a németek szövetségesei. Utóbb hazakerültek, és ahogy hátráltak, elhatározták, az országot nem fogják elhagyni. – Kő-

» Az egész háború hátrálással telt, kapkodtunk, mint egér a fogóban.

Horváth József

szegnél egy kanálisba dobtuk a fegyvereket, és mentünk Székesfehérvárra. Úgy volt, hogy hazamehet mindenki, a legtöbb katonát mégis vagonokba rakták, majd Constan-

tánál hajóra. Egyeseket Kubánba, másokat Ukrajnába, Szipériába vittek.

Horváth József normális élete később, itthon kezdődött. Géplakatos lett, dolgozott a MÁV-nál, ahol előadást kellett tartania arról, milyen szépen épül a Szovjetunió. Ő mondta, amit kell, aztán a

szünetben elmagyarázta, mit hogyan is kell érteni. A kollégák értették. Ma Szegeden, Alsóvároson lakik a feleségével, kis kertjük is van, almafákkal, és ha jó az idő, a gaz-

Sztálin megmondta. Horváth József a fogság idején egy cementgyárban dolgozott. – Sztálin azt mondta az összegyűjtött foglyoknak, hogy „szétromboltátok ezt az országot, most már nem mentek haza addig, míg föl nem épül” – emlékezik a légvédelmi tüzér. – Akik annyira legyöngültek, hogy gyógyítani kellett volna őket, mégis hazamehettek, én 42 hónapig maradtam. Az erdőben szedett sósát főztük, földbunkerben laktunk, mindent beterített a cementpor.

da nem bír odabenn ülni. Ez volt a sorsom – mondta mesélés közben többször is, amikor arról volt szó, hogy a háború a lehető legrosszabb dolog, ami az emberrel történhet.

Amikor elolvasta az újságban, hogy a megyei önkormányzat szobrot állít a doni

elaseteknek, és az avatásra várják a túlélőket, személyesen ment el a megyeházára; vele együtt eddig hatan jelentkeztek. A szobrot is megnézte, és ez, mint mondja, nagyon felzaklatta; mert hogy fölismerte a puszkát, annak idején neki is ilyenje volt.

Szegeden él a Magyar Nyelv Múzeum alapítója

SZÉPHALOM, SZEGED
MUNKATÁRSUNKTÓL

Kazinczy Ferenc író, költő, a nyelvújítás vezéralakja, irodalomszervező 250 éve, 1759. október 27-én született. A széphalmi uradalom az egyik legjelentősebb irodalmi emlékhelyünk, már életében nemzeti zárandokhely lett. Kazinczy egykori gyümölcsös-kertjében – ahol 1831 óta síremléke áll – a Kazinczy Társaság és Pásztor Emil ötlete nyomán a Szegeden élő Kováts Dániel (képünkön) Kazinczy- és Lőrincze-díjas nyugalmozott főiskolai tanár közbenjárására tavaly uniós támogatással felépült a Magyar Nyelv Múzeuma.

Az Európában egyedülálló intézmény a Borsod-Aba-

„Nem holt anyagot őriznek, hanem fejlődésében mutatják be a magyar nyelvet.”

új-Zemplén megyei múzeumigazgatósághoz tartozik, és – a múzeum szó eredeti jelentése szerint – a múzsák otthona. A 79 éves szegedi alapítótól megtudtuk: nem holt anyagot őriznek, hanem fejlődésében mutatják be a magyar nyelvet az 1500 négyzetméteres kiállítóterben és a 120° férőhelyes előadóteremben. Kováts Dániel legutóbb pár napja járt a múzeumban, ahol az Édes anyanyelvünk országos nyelvhasználati verseny döntőjét tartották, és amelyen négy Csongrád megyei diák kapott első díjnak megfelelő plakettet.

Sokoldalú támogatások erdőgazdálkodóknak

Az erdő haszna nemcsak az, hogy fát ad és oxigént termel, de örömet szerez azoknak is, akik kikapcsolódnak, kirándulnak, vagy családi programokat szerveznek az erdei tisztásokon. A kíméletes fakivágásra, az őshonos fajok megőrzésére, s a parkerdők kialakítására most az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) keretében pályázhatnak a gazdálkodók.

Idén első alkalommal írták ki az erdőkre vonatkozó környezetvédelmi-közjóléti intézkedéseket az ÚMVP II. tengelyében. Ezek egyik célja, hogy a nem őshonos, agresszív és spontán terjeszkedő fajokot visszaszorítsák, főként az ártéri erdőkben, ahol egyre jobban elszaporodtak. A támogatási kérelmek benyújtására október 31-éig van lehetőség.

A nemkívánatos fa- és cserjefajok visszaszorítására hektáronként évi 196 euró támo-

gatás nyerhető el. A tarvágások helyett inkább olyan erdőfelújítási és -ültetési módszereket ösztönöznek, amelyek kímélik az adott élőhelyeket, és előtérbe helyezik a helyi szaporítóanyagok felhasználását – aki ilyen módon ültet új erdőt, hektáronként 160 eurót kaphat a környezetgazdálkodási célokra szánt forrásokból. Azokon a területeken, ahol természetvédelmi okokból nem célszerű gépeket használni, támogatják a kézi

munkát, az ezzel járó pluszkidatások fedezésére hektáronként az első évben 196, a másodiktól 76 euró éves támogatást biztosítva. Ha pedig valaki a talaj- és erdővédelem szempontjából a fakitermelés időpontját késlelteti, hektáronként 200 eurós kompenzációra számíthat. Gyógy-parkerdők, parkok fenntartására ugyanennyi pénzt igényelhetnek az erdőgazdálkodók, míg erdei tisztások kialakítására és fenntartására az első évben

196, a másodiktól 36 euró jut hektáronként.

Az erdők tulajdonosai egyelőre ismerkednek a pályázat feltételeivel, közülük előrelát-

hatólag sokan lesznek olyanok, akik a jövő esztendőre halasztják majd a támogatási kérelmek benyújtását – vélekedett Bodor Dezső Károly, az Országos Erdészeti Egyesület magánerdőkért felelős alelnöke. Ennek egyik oka, hogy egy többhektáros erdőnek nem ritkán tucatnyi vagy olykor akár kétszáz kistulajdonosa is lehet, amennyiben erdőbirtokosi társulásban működtetik az adott területet. A pályázat benyújtásához valamennyiük egyetértésére és hozzájárulására szükség van, s az október elsejétől a hónap végéig tartó beadási határidő erre a szervezési munkára meglehetősen szűkre szabott.

Az ÚMVP aktuális támoga-

**ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013**

tásairól a minden kistérségben megtalálható Helyi Vidékfejlesztési Irodákban, a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal és a Magyar Agrárkamara szakterületi tanácsadóinál, illetve a www.umvp.eu honlapon tájékozódhatnak az érdeklődők.

Készült az Európai Unió, a Magyar Köztársaság kormánya és az ÚMVP Irányító Hatósága támogatásával.

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap: a vidéki területekbe beruházó Európa.